

Az evangélium világossága

Luk. 12,1-10

Reformáció ünnepe

1953. október 31.

Hétköznap van, mikor a szent igében elmondott események történnek és mégis nagy ünnep van. Sokezer főből álló sokaság gyűl össze Jézus körül. Olyanok, mint a nyári este meggyújtott világosság körül egymást lökdöső hatalmas rovartribor. Az eredeti szövegben egyenesen arról van szó, hogy milliárdnyi sokaság van Jézus körül, tehát megszámlálhatatlan, mint az ég csillagmilliárdja, vagy a tenger fővénye szeméi. Ahol Jézus evangéliumára hallgató emberek vannak együtt, ott mindig ünnep van, ha fekete betűvel jelzi is a napot a naptár. Ahol pedig nincs ott Jézus, vagy pedig nincs, aki az evangéliumára hallgasson, ott nincs ünnep, akármilyen piros betűvel írja is azt a naptár. Ma is hétköznap van a naptár szerint, de ünnep a szívünk szerint: evangélikus egyházunk egyetlen evangélikus ünnepe a reformáció emléknapja. Ezen a napon sokezer ember állja körül a wittenbergi szerzetest, Luther Márton, aki kerekén négy és fél századdal ezelőtt szögezte ki 95 tételét a wittenbergi vártemplom ajtajára. Csak a „lutheránusok” száma közel 68 millió, ezen a napon azonban velünk ünnepel a sokmilliónyi egész protestantizmus. Nem azért állják körül lélekben Luthert, mert nagy ember volt, történelmi jelentőségű személy, hanem azért, mert Krisztust képviselte, s az evangélium világosságának fáklyája lobogott kezében. A reformáció emléknapján is tehát az evangélium világossága a fő.

Jézus a körülötte tolongó hatalmas tömegből egyeseknek beszél. Előbb a tanítványoknak. Nem a tömegöntudatot akarja erősíteni bennük, hanem az evangélium világosságát akarja rávetíteni az életükre. Úgy beszél hozzájuk, mint hogyha nem is volna tömeg körülöttük. Hallgass ma te is így az evangélium üzenetét, mintha egyedül néked gyűjtotta volna meg azt a reformáció ünnepén Luther keze által Jézus Krisztus.

1. Jézus mindenekelőtt a farizeusok kovásztól, a képmutatástól óvja tanítványait, s figyelmezteti őket arra, hogy nincs titok, amely ki ne tudódnék

Az evangélium világossága tehát mindenekelőtt leleplező fény. A fény elűzi a homályt, s megmutatja a maga valóságában azt, ami addig a sötétség titokzatos leple alatt meghúzódott. Ezért leplezi le az evangélium világossága is a vallásos képmutatást.

Ne törjünk nagyképpen palcát a farizeusi képmutatás és a középkori keresztyénség felett. Az egyháztörténelem azt mutatja, hogy az emberi bűn következtében a lelki mozgalmaknak is megvan a maga szabályos történelmi hullámvonala. Minden lelki ébredés azzal kezdődik, hogy Lélek van, forma nélkül. A Lélek tavaszi áradatban töri át a gátakat, önti el az életet. Sokszor történelmi érzék nélkül rombol az újjászületés fájdalmas gyönyörűségében.

Ezután, mikor elül kissé a lelki ébredés mozgalmának tavaszi rohama, rendszerint beköszönt az a második korszak, amelyben Lélek van formával. A Lélek ekkorra már kiásta a maga életmedrét, s rendezett viszonyok között élő „egyház” fejlődik a szabad lelki ébredési mozgalom.

Ezután következik a harmadik korszak, amelyben forma van Lélek nélkül. Ebben az időszakban megmerevednek a formák. Intézményessé válik az élet, fontossá a szervezet, de a megmerevedett életformákból elszállt már a Lélek és vele az élet. Ez a korszak az ember bűne következtében történelmi szükségszerűséggel előálló képmutatás korszaka, amikor erőltetik a külső forma megtartását, törvényeskedő szigorúsággal akarják rögzíteni az elillanó életet, de amikor mindez már csak külső szín, lényeg nélküli forma. Nem lehet csodálkozni azon, hogy ilyenkor az üresen maradt formákba beköltözik a gonosz lélek, s elterpeszkednek a titkos bűnök. Ilyenkor újra szükség van a Lélek tavaszi áradására, különben beáll a halál állapota. Ez a reformáció is. A középkori keresztyénség kitűnően kiépítette a maga egyházi rendszerét, keresztyén világnézetét, de az egyház fölött elterpeszkedett a lélek nélküli ceremónia és a titkolt, vagy sokszor nem is titkolt bűnök szennyes áradata. Ebbe világított bele a reformáció az evangélium fáklyafényével, és leplezte le azt. Történelmileg egészen magától értetődő, hogy ez a leleplező ténykedés nem törődött sokszor az illendőséggel, hanem forradalmi kritika volt nem azért, hogy romboljon, hanem azért, hogy építsen. Nem azért, hogy önmaga érvényesüljön, hanem azért, hogy a lélek érvényesüljön.

Engeded-e, hogy az evangélium világossága irgalmatlanul leleplező fény legyen a te életedben is?

2. Jézus így folytatja beszédét: „Ne féljete azoktól, akik a testet ölik meg és azután többé nem ártanak.”

„Féljetez attól, aki minekutána megöl, van arra is hatalma, hogy a gyehennára vessen” (4-5. v.). Ezek a versek arról beszélnek, hogy az evangélium világossága ijesztő fény. Olyan, mint a cikázó villám az éjszakai viharban. Feltárja a veszedelmeket, melyek a sötétben reánk leselkednek s amelyeket a villám fénye nélkül soha nem vennénk észre.

Két ijedelemről beszél ebben a vonatkozásban az ige. Az egyik az az ijedelem, amely azoknak szívét lepi meg, akik ahhoz voltak hozzászokva, hogy féljenek tőlük az emberek, hogy minden kérdésben övék legyen az utolsó szó, s hogy akaratuknak meghunyászkodva vessék alá magukat az emberek. Ilyenek voltak Jézus korában a farizeusok is. Jézus azonban az evangélium leleplező világosságával megtépázta a farizeusok tekintélyét. Irgalmatlanul lerántotta róluk a képmutatató álarcot, s felfedte bűneiket. Megtépázott hatalmú emberektől nem kell többé félni még akkor sem, ha hatalmuk van a test megölésére is.

Ugyanezt a bátor cselekedetet hajtotta végre a reformáció is. Egyetlen tekintélyt ismer el: az igazságot. S ha valaki nem az igazságot képviselte, azzal szembeállított, még ha világhatalom volt is. Ahogyan Luther tűzbe dobta az átokbullát, ahogyan a wormszi birodalmi gyűlésen bátran szembenézett a császári hatalommal, az ijesztő lehetett a hatalom birtokosai számára, de üdítően felszabadító volt az emberfélelem rabságában élők számára.

A másik ijedelem, amiről ez az Ige beszél nekünk, az Ördögtől és kárhozattól való félelem. A kárhozat Jézus Krisztus számára olyan valóság volt, melynek tudatában nem bírta a menny boldogságában maradni, hanem lejtett erre a földre, hogy a kárhozattól megmentse az embereket. A reformáció számára is olyan valóság volt a Sátán és az ő birodalma, hogy azok között az indító okok között, amelyek a reformációt létrehozták, a legfontosabb jelentőségű volt a kárhozattól való félelem és másoknak a kárhozattól való féltése.

Mi több benned: az emberfélelem-e, vagy az ördögfélelem? A halálfélelem-e, vagy a kárhozattól való félelem?

3. Jézus így folytatja beszédét: „Nemde öt verebet meg lehet venni két filléren, ... ne féljetez, sok verébnél drágábbak vagytok (6.v.).

Ennek a versnek a világosságában az evangélium világossága úgy jelenik meg előttünk, mint biztató fény. A sötét éjszakában botorkáló, eltévedt vándor számára valahol messze egy ablakból kivilágoló fénysugár az élet biztatása. Arról beszél, hogy nem tart már sokáig magányos botorkálása. Emberek vannak a közelben, akik bizonyosan segíteni is fognak rajta, s otthont nyújtanak, ha átmenetileg is, a számára. Egyszerre eltűnik szívéből minden aggodalmaskodás, s múltféltésben lévő ereje egyszerre mintha megifjodnék. A keresztyén élet kockázatai közepette így biztatja Jézus az övéit. Szeret az Isten, gondja van rátok, még a hajatok szálait is számontartja. Drágák vagytok neki.

A reformáció is az evangéliumnak ezt a vigasztaló és biztató világosságát emelte magasra akkor, amikor - mint egykor Mózes a pusztában a kígyómarta nép előtt, magasra emelte a golgotai keresztet, s benne az Isten bűnbocsátó kegyelmét. Ez a titka a lutheri reformáció szent derűlátásának, mindent jóramagyarázó békességének, lelki kiegyensúlyozottságának.

Aggodalmaskodó világban képviseled-e te a bizakodó reformációt?

4. A szentlecke utolsó verseiben így szól Jézus: „Valaki vallást tesz... aki a Szentlélek ellen szól káromlást, meg nem bocsáttatik.”

Ezeknek a szavaknak a világosságában a reformáció ünnepén az evangélium világossága úgy tűnik fel, mint vezérlő fény. Aki az evangélium világosságában jár, az nem a maga ura, hanem a Szentlélek szolgája. Aki az igében lábai elé szövétneket és ösvényeire világosságot ad. Ez a Szentlélek teszi őt bizonyoságtévővé. Ez veszi el a vallástétele elől az emberfélelem gátját, s teszi képessé arra, hogy a másik ember előtt alkalmas és alkalmatlan időben egyformán merjen vallást tenni Krisztusról. Szívét jeges szorongás szorítja össze arra a gondolatra, hogy engedetlen legyen a Szentlélekkel szemben, mert tudja, hogy a Szentlélek ellen elkövetett megbocsáthatatlan bűn nemcsak fenyegetés, hanem szomorú valóság is lehet a Szentleket nyert tanítványok életében.

Luther egyháza: Jertek, járjunk az Úrnak világosságában! Ámen.